

Kiadóhivatal:
Báter-nyomda, Kaszinóbazar
épület

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

HIRDETÉSEK

legutósbab számításal,
díjszabás szerint.

Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:
Bezerédj István-utca 5 szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő
összes közlemények.

ELŐFIZETÉS:

egész évre 10 kor., félévre 5 k.
negyedévre 2 kor. 50 fill.

NÉPTANÍTÓKNAK,

ha az előfizetést egész évre
előre beküldik: 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.
AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTENYÉSZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Belnunkatársak:

JANOSITS KÁROLY. KOVÁCH ALADÁR.

Kiadja:

BÁTER JÁNOS NYOMDÁJA.

Tolna és Baranyavármegyék nagyiparának feltételei.

A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének pécsi fiókja 1907. szept. 23-án d. e. tartotta Pécesett, évi közgyűlését. E gyűlésre és a kiállítás megtekintésére Budapestről és az ország különböző részeiből mintegy 35—40 előkelő nagyiparos jött Pécsre Chorin Ferencz főrendiházi tag szövetségi elnök, továbbá dr. Hegedüs Loránt egyet. m. tanár, szövetségi igazgató vezetésével.

Az e fajta gyűlés lefolyása szürke, monoton, sablonszerű szokott lenni. De most három felszólalás különös érdekességet kölcsönzött annak. S minket tolnamegyeiket különösen érdekelhet, hogy Chorm Ferencz, Hegedüs Lóránt tartalmas felszólalásai mellett, egy úde, friss tehetség bontott itt szárnyat, ifju Leopold Lajos ózsáki nagybérő, e kiváló szociológus s jeles nemzetgazdasági író, aki nálunk s a fővárosi sajtóban produkált már sikeres excursiókat, de ily hosszab lélekzetvételű utat, magasan repülést még nem. A Gyáriparosok országos szövetsége szólította fel őt, hogy Tolna és Baranyavármegyék nagyiparának feltételeiről előadást

tartson. S Leopold Lajos 3/4 órás beszéde — a lapok véleménye szerint — valóságos szenzáció számba ment.

Ez a fiatal tolnamegyei birtokos ember — írja a P. N. — Baranya és Tolnavármegye gyáripari jövőjéről szól. Elragadta hallgatóit az érvek, számadatok tömegével, rajongó szeretetével, mellyel a két vármegye jövőjéről beszélt, tájékozottságával, mellyel az egyke rendszerről, a nazarenusokról és a kivándorlás következtében üressé lett falvakról, majd ezekből kifolyólag a birtok osztályozásról, végül pedig e két vármegyének nemzeti földadatáról szözlött, melyeknek teljesítéséhez szükséges, hogy az ország ezen részében hatalmas gyáripar fejlődjék. A sociológus, a modern gazdasági termelő nézőpontjából világított a legaktuálisabb kérdésekre és rokonszenves előadásával tetézte az elmondottak helyességét és okosságát és úgy, hogy a gyűlés végén Zsolnay Miklós zárószavában imittatva érezte magát annak elmondására, hogy „Leopold Lajosban oly fiatal embert ismerhettünk meg, aki vezérszerepre van predestinálva, s büszke lesz arra, hogy ilyen tehetség Pécs városában bontogatta szárnyát“.

Abban a helyzetben vagyunk, hogy a kétségtelenül érdekes beszéd gerinczét, eszmemenetét itt közölhetjük:

Előadása 3 részre oszlott. Az első részben Tolna- és Baranyavármegyék nagyiparának objektív feltételeit tagolta. Kimutatta mily gazdag Tolnamegye nyersanyagokban, melyek nagyipari feldolgozásra várnak, megrajzolta a két megye gyári fejlődésének kiszabott kettős zónáját: a dunai vízvidék és pécsi kőszénbányák környékét. Forgalmi politikánk alapon dolatául e két vidék — víz és kőszén — tarifális és menetsebességi közelebbhozást jelölte meg, amihez természet-szerűleg kell csatlakoznia a sárbogárd—bátaszéki vonal hordképessége és berendezése emelésének, hogy a pécsi kőszén áldásaiban ne csak Bátaszék, hanem Közép- és Felső-Tolna is részesüljenek. Ami a belső tőkét illeti, hangsúlyozza, hogy az utolsó 6 évben 20 százalékkal emelkedtek és hogy a fejlenkénti betét átlag megfelel a Dunántul átlagának, míg a jelzálogteher alacsonyabb ennél. Munkáskéz eddig tűrhető mértékben volt, s az ipari fejlődésnek a nép gyér volta akadályát nem alkotta.

Annál meglepőbb, hogy falvaink-

TÁRCZA.

Belényesi Julcsa.

Összeüzölt lesttel,
Összetört batárban,
Ágh urfit ott lették
Hatodik határban.

S a lörvény kutálja:
Hogy történt az eset?
»Belényesi Julcsa
Tudnod kell azt neked!«

»Tudom is, tudom is,
Könyörgöm, instállom,
Most az öszön történt:
Erzsébet-vásáron.

Ugy alkonyat tájban,
Dérhullató estve,
Hazafelé mentem
Szaporán, sietve.

Kökereszt mellett, az
Öreghegynél jártam,
Ágh urfi utólért
Aranyos batárban.

Köszöntem: jó estét.
Szól: ni, itt talállak?
— Orvosságot viszek,
— Mondok, — az anyámnak.

Akkor sietsz, ülj fel,
— Szól szeliden, lágyan,
Akkor sietned kell.
Na, gyere már — bátran!

Édes volt a szava. —
Mintha harang csengne,
Óh, úgy hallom most is,
Itt bent, a szivembé

Szeliden felvonszol,
Kezét értem nyujtja:
Csakhogy itt vagy egyszer
Belényesi Julcsa . . .

Beteg vagyok én is
Gyöngyöm, gyöngyvirágom,
Csókdod, ölelésed
Lesz az — orvosságom . . .

Odavont magához . . .
— Fenyegtettem, kértem,
Patlogott az ostor . . .
Láng gyult a szemében . . .

Rohant a négy állat,
Fel, a dombnak, hegynek,
Nem birta tartani,
Le, a meredeknek.

Igaz, hogy a gyeplőt
Csak félkézzel fogta,
A másik kezével
Vállam átkarolta . . .

S egyebet nem tudok,
Könyörgöm, instállom,
Engem is ott lettek
Hatodik határon . . .

Bodnár István.

Az Uránia előadásairól.

Irta: Krammer Zsófia.

Október hó 1, 2 és 3-án a budapesti Uránia színház előadást rendez és legvonzóbb, legkiválóbb három műsordarabját hozza színre. Szolgálatot vélek tenni a közönségnek, midőn főbb vonásaiban előzetesen e darabokat ismertetem, habár halvány képet nyujthatok csupán azokról. (Hja, az én gyenge tollam nem az Uránia nagyszerű vetítő gépe.)

Az első estén Pekár Gyula „Pécs öfélése“ című darabját adják. Ez a kiváló, nagytudományu író, aki munkáit mindig a rocooco stil finom zománczával vonja be, aki

ban egyke, babona és kivándorlás hazudtolják meg az elég szép objektív feltételeket.

A magyarázat a szubjektív feltételek hiányában keresendő. A birtokpolitikában kevés a tudatosság. Parcellázni nyakra-főre, aminek csak az uzsora örül. Ellenben nem kreálnak kis tüzemeket ott, ahol csakugyan elkélne: a városok körül s a kapitalisztikus gépezetre alkalmatlan, mély fekvésénél kövér, vagy dombosabb talajokon. Hasonlóan kevés a tudatosság a munkatakarékosságot illetőleg.

Egyik helyen dobálódzunk a munkaerővel, másik helyen meg hiába kapkodunk utána. Végül hiányzik a szervezés fogyasztásunkból; a kormány, a tejszövetkezetek és a vidéki élelmiszer-kereskedelem a külföld jól szervezett piacaira terelik elsőrendű fogyasztási cikkeinket és formálisan kifosztják a kis magyar piacokat.

Csak, ha mindezen radikálisan segítünk, mentjük meg objektív feltételeink gazdagságát a szubjektív bajokon való megfenekléstől.

— Körülbelül ez a beszéd lényege, meg az a leszűrt igazság, szomorú tény, hogy: „legnagyobb baj a baranyai—tolnamegyei emberek fáradt volta“.

Igy van, ez az igaz! Az energia elernyedésének tultengése már ez. A mi vármegyénk nem szegény tehetséges, vezetésre hivatott emberekben s nem tapasztaljuk-e mindenütt a nem-bánomság és nem törődés elszomorító tüneteit? Hol van a hajdani vezető vármegye, az eleven, pezsgő, élet, az irányító eszme-konczok, amelyen egy egész ország talált rácsálni valót? Legjobbjaink félre vonulnak, ki duzzog, ki rezignál, ki agyarkodik. Egy valamennyire türelhető vasuti összeköttetést sem tudunk kijárálni. Ötvenen ott is száz felé huznak s ha itt csak minden csinálódik, de semmit sem

csinálunk, ki vezessen bennünket a közgazdasági megújulásba?

Leopold Lajos érdekes előadásának sem hisszük, hogy meglepsz a szemmel látható hatása. Annyi azonban bizonyos, hogy tesz olyan jótékony szolgálatot, mint a váratlanul fellobbant villám, vagy a zsebben maradt utolsó szál gyufa, amely megmutatja, hogy az örvény szélén járunk.

Tolnavármegye legjobbainak nem szabad politizálniok, hogy egymástól mégjobban elváljanak, de tömörülniök kell egy eszme termelő s egy azt, következetesen végrehajtó szövetkezettél!

Öntudatos, becsületes munka, egymás megértése, a széthúzó erők összpontosítása sokat, *mindent* tehet e vármegye javára, s mindenesetre örülnünk kell, ha akad avatott kéz, mely a gazdasági evolúció nagy kádjába elég merész bedobni azt a bizonyos erjesztő anyagot, amely a kád tartalmát meg nem rontja, de siettetni annak *kiforrását és megtisztulását* . . .

A délfranciaországi vinczellérforradalom tanulságai.

Prófétának sem kell lennünk, mégis előre megjósolhatjuk, hogy a hegyen-völgyön való folytonos szőlőtelepítés hazánkban is ugyanazt fogja eredményezni, amit Franciaországban már is eredményezett. Hogy t. i. idővel a borárak a túltermelés folytán annyira lenyomatnak, hogy a termelési költséget sem fedezik, ami legelső sorban már a természet-től is bortermelésre utalt hegyi szőlősgazdákat teszi tönkre és fokozza az Amerikába vándorlóknak eddig is megdöbbentően nagy számát.

Attól ugyan nem kell tartanunk, hogy egyes termelőosztályok tönkre menetelekor nálunk vármegyékre terjedő lázongások törjenek ki, megszokta már a magyar ember a sors csapásait, nem okoz miatta senkit, hanem türe és szenved, vagy ha ezt megunta, a tengerentúlra megy jobb hazát keresni.

Láttuk ezt a legutóbbi filloxeravésznél; a hegyi szőlősgazdák százezrei pusztultak el és nem okozták a kormányt, pedig okos és érellyes intézkedésekkel sokat meg lehetett volna akkor menteni. Mikor pedig hegyeinket újra

betelepítettük és az első terméseket szüreteltük, nyugodtan törtük az olasz bor beözönlését, az Engel Adolffok garázdálkodását és szinte természetesnek találtuk, hogy a bornak olyan nagy, a sörnek meg a pálinkának pedig olyan alacsony a fogyasztási adója.

Igaz, hogy mikor már két-három évi bortermésünk hevert eladatlanul a pincekben, egyes lelkesebb borvidéki képviselők népgyűléseken tiltakoztak, az országgyűlésen pedig interpelláltak az olasz bor behozatala ellen, a borhamisítók ellen is megeresztett egyik-másik szőlősgazda a „Borászati Lapok“ban egy-egy elkeseredett cikket, sőt a boritaladó eltörlése érdekében is tettek már a kormányhoz felterjesztések (persze, minden eredmény nélkül), de hogy ezen fontos gazdasági ügyet egy egész város, vagy vármegye, a polgármestertől, vagy alispántól kezdve lefelé magáévé tette volna, vagy pláne, hogy egy polgármester, vagy egy egész község előljárósága, miként Franciaországban, emiatt lemondott volna, arra nálunk nem volt eset.

Sőt tudok oly esetet is, hogy mikor egy — borairól híres — város polgármesterét a boritaladó eltörlése iránti mozgalom megindítására felkérték, az kijelentette, hogy ezen adót igazságosnak tartja! És így gondolkodik az értelmesebb szőlősgazdák kivételével még a borvidéki nagyközönség is.

Sajnos, a magyar embernek csekély az érzéke a közgazdasági ügyek iránt; ha p. o. egy nemzetiségi képviselő az országgyűlésen elszólja magát, az összes lapok arról cikkeznek, az egész ország lázba jön, míg a legfontosabb, az egész országot érdeklő gazdasági ügyekről, mint a vám- és fogyasztási adó tárgyalásáról stb., a nagyközönség alig vesz tudomást. Nem esoda aztán, ha a nagyközönség, sőt az érdekelt osztályok ilyen nagyfokú közönyössége mellett nem lehet a kormány figyelmét egyes államfentartó osztályok, mint p. o. pusztuló hegyi szőlősgazdák megmentésére oly mértékben felhívni, mint azt az ügy tényleg megérdemelné.

Pedig a franciaországi események mutatják, hogy ugyanazt kell nekünk is a kormánytól követelnünk, mint amit a francia zavargók követelnek, egymint:

1. a bortermelés korlátozását,
2. a borhamisításnak és szeszezésnek a legnagyobb mértékben való üldözését és
3. a boritaladó teljes eltörlését.

Ez utóbbit a francia szőlősgazdák néhány év előtt már el is érték.

Ami a bortermelés korlátozását illeti, törvényileg kimondandó lenne, hogy csak a

bámulatos invenczióval, megragadó színekkel kezeli azokat, nem választhatott a maga számára szebb, érdekfeszítőbb tárgyat. „Pérez öfelsége“, a hatalmas, mindent uraló bálvány. Mint az angol költő írja:

„Tudás? Nem! Sem a becsület,
Erények, vitészség s a hazaszeretet
Uralkodnak e véges sártekén . . .
Hanem a hatalom s egyeduralkodó
Az arany, e sápadt sárga fém!“

(Wordsworth, A világ.)

És vezeti a nézőt mindenhol, a hol a pénz nagygyá, hatalmassá teszi az embert, s ahol a nyomorba, bünbe kergette őket. Hatalmasan morajlik, zug az élet a merre nézünk; vidámság, kacagás, jankiáltás és zokogás kavarg benne. Megelevenedik az ó- és középkor és előttünk állnak a jelen képei. Látjuk a hatalmas keleti birodalmakat, a középkor nagyszerű városait. Görög ország gyönyörű regéivel, Róma mulatságaival, csirkuszaival és nyomorban sanyalódó rabszolgáival áll előttünk. És a boszorkányok, a babona szerencsétlen áldozatai; az alchymista, aki életét szentelte a sárga bálványának. Föl-

csapnak a forradalom hullámai XIV. Lajos és Pompadour kora büntetései. Szól a „Mese az aranyról“ (mozgófénykép.) S jön Krisztus a nagy vigasztaló; látjuk a hatalmas egyházat! És jönnek a koldusok. Majd a világ éhező s mégis vidám, aranykedélyű s csupa érzés emberei. „A bohémek“ (mozgófénykép.) Látjuk a fényben uszó milliomosokat, a pompát, mely környezi őket s a vergődő munkásnépet. A forrongó, zúgó tömeget, mely kenyeret követel magának s kicsikarja legszentebb jogát, az életet. (A strike, mozgófénykép.) „A pénz ördöge“ birodalmába visz végül. S a míg a nyomor és bün tanyáit látjuk, felesíllan egyszersmind Monte Carlo káprázatos fénye; a kártya minden mámoros gyönyörűsége és kétségbejítő borzalma. A párizsi betörők (mozgófénykép.) Majd a házasság tragédiáira kerül a sor, melyet a „Pérez“ idéz elő s a „Házasságkövető“ és „Egy leány történeté“-vel (mozgófényképek) ér véget a darab.

Finoman ezillált mester munka a Pekaré, melyen mint aranyzemek csillognak a színes, művészi vetített képek, nagyobbrészt

a legkiválóbb magyar és külföldi festők (Munkácsy, Zichy, Rochegrosse stb.) másolatai s a számos érdekfeszítő mozgófénykép.

Második este Szemere Attila „Japán“ című munkája kerül színpadra. Magáról az íróról csak annyit, hogy mesteri utirajzai és néprajzi munkái a legszelebb körökben ismertté és hírnevessé; közvetlen hangú magyaros és mesterkéletlen irányu elbeszélő művei kedvelté teszik. Japán pedig . . . A közelmúltban ez a kis szigetország egész Európát foglalkoztatta és lázba ejtette. S most láthatjuk hatalmas kulturáját, fejlettségét, mely nem egy tekintetben fölülmúlja a nyugat nagy országait. Megismerjük a buddhisták vallását, ezt a bölcsészettel és lemondással teli hitet; művészetét, építkezését. A kelet pompája, szemképrázató, buja színei egyesülnek a komoly, lázas törekvés eredményeivel. Látjuk a nőt, akit ma is „virágszál“-nak tekint a japán s köztük a bájos, szegény kis Gésát, a híres teaházak mandolinpengető, vagy énekes táncosnőit. Az ország festői taja, vízesei kápráztatják szemünket, a pompa és fény ragad magával.

Sirolin

Felszeli az étvágyat és a testteljít, megmunkálteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkes „Roche“ eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc).

„Roche“

Kapható orvos rendelésre a gyógyszerárban. — Ár: 5 pengőért 4.— korona

feltétlen szőlőtalajba, u. m. szőlőhegyeken és futóhomokon szabadon szőlőt telepíteni, míg a mély fekvésű java buzaföldeknek szőlővel való beültetése eltildandó volna.*) Nem helyesíthető ugyan, hogy az államnak beleszólása legyen abba, hogy ki hogyan értékesítse birtokát, de ha p. o. a dohánytermesztésnél, az erdőkezelésnél, a halászat és vadászat korlátozásánál — épen a közjó érdekében — tudott az állam helyes törvényeket hozni, miért ne hozhatna a bortermelés érdekében is? Van az államnak elég alkalmazottja, akikkel a betelepíteni szándékolt és a községi elöljáróságoknak bejelentendő területet a beültetés előtt megvizsgáltassa és ha valamelyik terület *feltétlen* szőlőtalajnak nem bizonyulna, annak szőlővel leendő beültetését eltilthassa.

Ha az ember a vasuton utazik, az egész országban mindenütt lát mély fekvésű, agyagos, buzatermő földeket szőlővel beültetve. Terem az három annyit, mint a hegyi vagy homoki szőlő, de — kivált, ha szüretkor esős idő van — rossz, savanyu, bicskanyitogató lörét. Dehát, mert sokat terem, a gazdája még akkor is több hasznot lát holdankint a termésből, ha 8—9—10 forintjával adja is hektóját, mint a hegyi bortermelő, ha ő 14—15 forintot kap is érte, sőt az ilyen hitvány, bornak csufolt lörére folyton akad vevő, míg a jó hegyi bort csak egyes jobbírú kereskedők és vendéglősök vásárolják. Miért? Mert ha 2—3 liter szeszt tesznek az ilyen lőre hektójába, tűrhető, ámbár zamatnélküli asztali bor lesz belőle. Így aztán az a kereskedő, vagy vendéglős 6—8 forinttal olcsóbban tudja a közönséges borát készíteni, mintha azt közvetlen a hegyi bortermelőtől szerezne be.

Igy marad aztán a hegyi szőlőgazda nyakán a jó hegyibor, hacsak olyan olcsón nem adja, mint ahogy a lapályi bort árulják, csak hogy akkor ráfizet szőlőjére. Egy darabig csak pótolgatja ezen veszteséget egyéb jövedelméből, vergődik, amíg bírja, míg végre összezsugorodik a hullámok a feje fölött és elmerül, elpusztul a szegény. Az agrárbank legjobban meg tudná mondani, hány hegyi szőlőgazda megy évenként tönkre, hányan nem tudják a törlesztési részleteket fizetni. Nem azért ám mert a szőlő nem terem, hanem mert a kevés jó bort nem tudják megfelelő áron értékesíteni. És mert az állam ezekért kezességet vállalt, ezek agrárbanki kölcsöneit mind az államnak kell kifizetni.

*) Ez annyira belevág a magánjogba, hogy ily törvény hozatalára nem akad országgyűlés. A szerk.

Hadai, melylyel Európa legnagyobb hatalmát súlyosztotta alá és tengerészete, mely ma első helyen áll, zárják le a darabot. Érdekfeszítő és tanulságos a szöveg, melyet 170 színesen vetített kép és 13 mozgófénykép tesz még élvezetesebbé.

A harmadik napon Olaszország egyik legszebb városába vezet Tormay Cécile, a ragyogó tollú írónő. „A virágok városa“ ez a neve Firenzének és ezt a nevet méltán megérdemli. Pompás díszvirág, melyen a természet s a művészet minden pompája, minden szingazdagsága csillog. Ha szétnyitják kelyheket, meglátjuk benne a gazdagság, a fény minden változatát s mégis belsejéből mérget lehel. Itt éltek a középkorban a Mediciek, a Pittiek, itt ütött tanyát a legnagyobb olasz művészet s itt volt napirenden a boszorkányégetés, az orgyilok, a vérfürdő. Az Arnóvízgy csodaszép viránya közepette fekszik a város, az építészet, festészet minden remeke ékesíti s a középkor minden vétke, minden ballépése teszi nagyszerűen, fenségesen borzalmassá.

S amint elhagyjuk a középkort, megjelenik a modern Firenze. Látjuk remek fekvését, építkezéseit, virágkorzóit, lóversenyeit. S a virágok városának legszebb virágait: Firenze asszonyait. A napfényes dél minden ragyogása, minden szingazdagsága benn van a műben. Csodaszépen megírt munka ez A 190 színesen vetített kép és számos mozgófénykép méltó ahhoz a remek irányhoz, melyet Tormay Cécilénél oly nagyon szerettünk és bámulunk.

Volna csak a szeszezés eltiltva, akkor bizony nem ültetnék be még a holt Dunamedreket is szőlővel, mert az ilyen termelt lőre másra, mint konyakfőzésre nem volna értékesíthető és akkor nem a jó hegyibor, hanem a rossz lőre maradna a termelő nyakán, vagy legföljebb jó hegyi borral házasítva lenne használható, ami ismét a hegyibor kelendőségét vonná maga után.

Nagy mértékben lehetne az ilyen mélyfekvésű területeknek szőlővel való betelepítését azzal is korlátozni, ha az állam ilyen helyekre ültetett szőlőterületektől a szénkénege kiadását megtagadná. Az állam ugyanis ráfizet a szénkénegre, legalább olyanoknak ossza ki, akik azt közgazdaságilag helyes célra fordítják.

Politikusaink és vezető férfaink persze ezen elveket, hogy a bortermelés csak a hegyi és homoki szőlőtulajdonosok privilegiumává avattassék, — jogi szempontból képtelenségnek tartják, — de hát kérdelem, megérdemli-e azon mintegy 500,000 magyar ember, aki hazánkban hegyi szőlőműveléssel foglalkozik, hogy egy jogi szempont miatt tönkremenjen. Hiszen ezeknek már az apjuk, öregapjuk munkálta azt a szőlőhegyet, melyet ők nagy keservesen újra betelepítettek és amely hegyeknek a világon semiféle más hasznát venni nem lehet. Ezen hegyi szőlőbirtokosoknak ezen szőlőből élni, vagy pedig ezen elpusztulni kell.

Egészen más helyzete van a lapályi szőlőtulajdonosoknak; ezek ezután is, úgy mint eddig, természetnek buzát, kukoriczát stb. anélkül, hogy jogaikban korlátoztatnának.

Ami a borhamisítás megakadályozását illeti, súlyos büntetés terhe alatt törvényileg kimondandó lenne, hogy a bort csak a maga természetes mivoltában szabad forgalomba hozni és ennél fogva a mustot cukorral, a bort szeszszel javítani nem szabad. Ezt a bortermelő ugysem igen teszi, csak a kereskedő és a vendéglős, de ha ilyen törvény életbe lépne, mint már fentebb is említettem, ezek sem a hitvány, javításra szoruló lörét szednék össze, hanem a jó hegyi és homoki borokat. Egyáltalán a mostani bortörvényünk revidiálendő volna és az alkotandó új törvényben a büntetéseknek sokkal szigorúbbaknak kellene lenniök, olyanoknak, hogyha egyszer valakit borpancsoláson rajta kapnak, annak örökre elvegyék a kedvét egy második kísérettől. A gazdag borhamisítóknál a pénzbüntetés helyett inkább az elzárást kellene alkalmazni, mert attól jobban félnek.

Legnagyobb hatása lenne azonban borfogyasztásunk emelésére a boritaladó teljes eltörlése. Csak hogy ez az a pont, melyet a kormányok nem akarnak megérteni. Hogyan mondjon le egy állam, melynek kiadása folyton szaporodik, ilyen biztos jövedelemről? Pedig ha egyidejűleg a sör adóját némileg, a szesz adóját pedig legalább kétszeresre emelnék, ez sem okozna gondot, mert ily módon a borfogyasztási adó eltörlésével beálló hiány többszörösen megtérülne és egész nemzedékek mentetnének meg a pálinkaivás káros következményeitől, sőt az agrárbank részére sem kellene az államnak az elpusztult szőlőgazdák helyett százezrekre menő kezességet fizetni.

A kormányok talán még hozzájárulnának a boritaladó eltörléséhez is, ha ott nem volnának a gazdag sör- és szeszgyárosok, mert hát ők kimutatják, hogy hány embert foglalkoztatnak és mennyi adót fizetnek. El is hisszük nekik, hogy sokat fizetnek, de ha megannyit fizetnének, sem tudnák azt a nagy pusztítást, melyet a pálinkaivás országszerte okoz, megérteni. De hát miért vetik ők magukat éppen a sör- és szeszgyártásra, hiszen másnemű gyár oly kevés van Magyarországon, hogy a mostani kormány pénzületi segélyekkel és egyéb kedvezményekkel kívánja a külföldi gyárosokat itteni gyáralapításra buzdítani.

Nagyon jellemző e tekintetben, hogy az amerikai kivándorlás okainak megállapítása ügyében nemrég Budapesten tartott értekezleten egyik előkelő nevű résztvevő abban látta a kivándorlás okát, mert kevés a gyár-
iparunk és azt indítványozta, hogy a sör-

gyárak föllendítése céljából le kell szállítani a sörfogyasztási adót!

Miért nem inkább a posztó-, kender-, vasgyár stb. föllendülését óhajtja az illető, hiszen ilyenemű cikkekért milliókat fizettünk évente a külföldnek, sörgyárra pedig semmi szükségünk sincsen. Bizonyára azért, mert a helytelen fogyasztási adópolitikánk folytán idegen sörgyáraink — a magyar szőlőgazdák fokónkénti tönkretétele mellett — mindnyájan meggazdagodnak, milliomosok lesznek.

Ez különben természetes is. Valamint a nagyipar elnyomta a kisipart és tönkretette a kisiparosok százezreit, azonképen nyomja el a milliomos gyári üzemen berendezett sör- és szeszipar az elemi csapások százféle nemével küzdő — évenként csak egyszer szüretelő — szegény szőlőgazdásztalet, hacsak az állam nem jön mentül előbb segítségére.

Hogy aztán az állam melyik félnek kedvezzen, arra ugyan könnyen megfelelhetünk, csak azt a kérdést kell föltennünk, hogy melyik kívánatosabb az államnak, hogy egyesek milliomosokká legyenek, vagy pedig százezrek tönkremenjenek?

Antal Pál.

A tüzoltó versenyekről és a vármegyei tüzoltószövetségről.

Lapunk f. évi aug. 31-én megjelent számában elismeréssel üdvözöltük vármegyénk tüzoltószövetségét azon alkalomból, hogy Dunaföldvárott megtartott közgyűlésen elhatározta, hogy ezután, a szövetségi közgyűlések alkalmával, tüzoltó-versenyeket rendez; tettük ezt azon indokból — amely bizonyára a szövetség közgyűlését a határozat meghozatalánál is vezette — hogy ezen versenyek hatalmas eszközei lesznek tüzrendészetünk fejlesztésének, de különösen tüzoltóságaink kiképzésének.

Jelzett cikkünk már ki volt szedve, mikor a T. K. czímű laptársunk f. évi aug. 29-diki száma megjelent — s mivel az ennek vezető helyén, felelős szerkesztőjének tollából — ki a vármegyei tüzoltó-szövetség elnöke is — megjelent cikk nem fedi teljesen a szövetség jelzett határozatát, sem a mi — aug. 31-diki számunkban kifejezett — idevonatkozó véleményünket, — indítatva érezzük magunkat, hogy a T. K. jelzett cikkére néhány megjegyzést tegyünk — ha már nevezett laptársunk a mi — aug. 31-diki számunkban, tehát később megjelent cikkünkre nem tette.

A T. K. a szövetség jelzett határozatának „esetleg káros következményeire“ kíván rámutatni; mikor ezt teszi, a verseny jótékony hatását egész határozottan elismeri s a „káros következmények“ egyike gyanánt oda állítja a testvér egyesületek iránti féltékenykedést, agyarkodást, sőt az irigységet és gyűlölködést is.

Hát legyen a testvér egyesületek között féltékenykedés, agyarkodás, irigység és gyűlölet! Mi ezektől az érzelmektől — a versenyek életbeléptetése esetén — tüzrendészetünket nem féljük; hanem ellenkezőleg: reméljük annak fejlődését. Mert mi fog történni a versenyek életbeléptetése esetén? Minden versenyezni készülő testület parancsnoka igyekezni fog *első sorban maga megtanulni a tüzoltásnak elméleti szabályait, törekedni fog azokat a gyakorlatba átvenni és e célból a vezetésére bizott testületet lelkiismeretesen kiképzni, azzal rendszeresen fog foglalkozni.* Így — hova tovább — a tüzoltótestületek létezésének jelenségei nem csak a *disz-kivonulásokban fognak nyilvánulni, mint mai napság legtöbb helyen, hanem eredményes működésben. Ez által megnagyobbodik a tüzoltóságok tekintélye a nagyközönség előtt is, mert ez is tapasztalni fogja a tüzoltóság hasznosságát; ez által a tüzoltóság önbecsülése növekszik s meg lesz a tüzoltóságokban a nemes törekvés a tökéletesbülés felé; lassankint pedig a tüzoltóság oly magas nivóra fog emelkedni a kiképzettség, szaktudás tekintel-*

ben, hogy a nagyközönségtől is megnyeri az elismerést, melyet a jól betöltött hivatás feltétlenül meg is érdemel.

Az az önbecsülés, a nagyközönségnek az az elismerése le fog rombolni minden féltékenykedést, agyarkodást, minden irigységet és gyűlöletet, mert a tüzoltóságok nem csak hirdetni, de tényekkel bizonyítani is tudják, hogy az emberszeretet szolgálatában állanak; s a versenyek káros következményeként oda állított — nagyon is gyarló — minden erővel leküzdendő érzelmek, ha eleinte léteznek is, vissza fognak fejlődni, helyet adva a nemes törekvésnek s jutalmazva azt az elismerés koszorújával!

A testületek parancsnokai — tanulva és tanítva — át lesznek hatva ezen állásukból kifolyólag rájuk nehezülő kötelezettségektől, s midőn ennek lelkiismeretesen meg is felelnek, átvészlik ezen lelkiismeretesség a vezetésekre bízott testületbe, s a testületi tagokban, a becsületes igyekezettel végzett munka jóleső érzete elfogja nyomni a testvér egyesületek irányában létező minden nemtelen érzelmeket, s szívesen hajítja meg zászlóját a verseny győztese előtt.

Véleményünk szerint tehát az az „esetleges káros következmény“ nem fog bekövetkezni, hanem — igenis — be fog következni az, hogy a versenyek a tüzoltóságokat át fogják alakítani, mert kiküszöbölnek onnan minden tanulni, haladni nem akaró elemet, s maradnak a jó ügy szolgálatában olyanok, kik azért dolgozni is akarnak.

A szövetségi közgyűlés alkalmával a helyi tüzoltóság által manapság bemutatni szokott gyakorlat — abból a szempontból, amelyből a tüzoltó versenyek szemlélendők — semmi, vagy alig valami. Mert mi ez a gyakorlat tulajdonképpen? Előre betanult, egész nyár folyamán át begyakorolt taktikai feladvány, mely egyedül csak arra jó, hogy a tüzoltóság — a szövetségi közgyűlés alkalmával — magát és szereit bemutassa, de hogy ez a gyakorlat a tüzoltóság tudását, képzettségét igazolja, arra ez a gyakorlat nem csak kevés, de elégtelen is. Nem is sokat ad az ily gyakorlatokra maga a szövetség sem, mert tudunk rá példát, amikor a helyi tüzoltóság gyakorlata is elmaradt — éppen a szövetség vezetőségének óhajára — mivel az ünnepségek (zászlószentelés, bankett) az időt nagyon is igénybe vették. (Döbrököz, 1905.)

Az ily gyakorlat — bemutatások tehát nem mutatják a helyi tüzoltóság „készültségét“ (helyesebben: képzettségét), hanem csak egyedül azt, hogy egy támadási tervnek bemutatott megoldását gyakorolták és — esetleg — jól betanulták. De ha egy előttük ismeretlen helyen, ismeretlen feladatot kellene ezen tüzoltóságnak megoldani, épp. akkora lenne a kapkodás, fejetlenség és lárma, mintha az egész nyár folyamán egy gyakorlatot sem tartott volna. Ez a „készültség“ legkevésbé verseny gyakorlat, következményében — a kiképzés szempontjából — határozottan káros a tüzoltóságra, parancsnokra és legénységre egyaránt.

Hogy kikből álljon az ítélkezésre hivatott bíróság? erre a kérdésre is lehet feleletet találni.

Ha elfogadja a versenyszabályok kidolgozására hivatott, szövetségi választmány lapunk aug. 31. számában kifejezett azon óhajunkat, hogy a versenybírók elnöke a szövetségen kívül álló szakember legyen, s ha ezen szakember személyére nézve ugyanott tett javaslatunk is elfogadásra talál, — ez a kérdés is helyesen lesz megoldva. Ha a versenybírók elnöke szakember — az egész ország tüzoltósága által elismert szakember — az tudni fogja a versenybírók ítéletét akként irányítani, hogy abban — a bajtársias szellem rovására — semmiféle magánérdek, rosszakarat, vagy elfogultság nem érvényesülhet.

Nézzük csak közelebbről magát a versenyt.

Minden versenytételt jól megoldani többféleképpen is lehet. A versenynél tehát nem csak a versenytétel jó megoldása, hanem legjobb, legcélszerűbb megoldás a fődolog. Vagyis a versenydíj a versenytételt a leg-

jobb megoldó versenyzőnek ítélendő oda. Ha már most a versenybírók tagjai között a díj odaitélése tekintetében nézeteltérés lenne, ott lesz a versenybírók nem érdekelt elnöke, ki tekintélyével, szaktudásával elfogja dönthetni a kérdést jobbra, vagy balra, s e döntésben még az a versenybíró is megnyugvást találhat, kinek véleményéhez az elnök nem járult. Az ilyen elnöki vélemény minden magánérdek érvényre juttatását ke-riülni fogja, mert véleményével — amit minden esetben nyilvánosságra kell hozni — más elismert szakemberek bírálatát hívja ki. — De még ha véleménye nem hozatná is nyilvánosságra, szaktudásában minden érdekelt megtalálhatja a megnyugvást. — S ha azután a versenyben résztvevő, de a jutalmat el nem nyert tüzoltóság a versenybírók ítéletét ily elismert szakértő véleményére alapítva látja, bele fog abba nyugodni, s nem fogja gyűlölni a nyertes testületet. Mert ha csak irigyelni fogja, ez még nem baj, sőt — a nagyközönség érdekét tekintve — határozottan előny, mert aki irigykedik, az igyekezni is fog az irigyeltet tulszárnyalni, a nyertes pedig igyekezni fog irigyelt pozícióját továbbra is megtartani.

Rendezhet tehát a szövetség versenyt, s fordulhat akár Budapesthez, akár más vármegyére szakembereihez, a versenybírók elnöki tisztének betöltésénél; de forduljon egyedül és kizárólag — elismert szakemberhez.

Minden aggály nélkül résztvehet a versenybírókban annak tagjaként (azonban elnökeként nem) a versenyző testület tagja is; annak esetleges elfogultságát mindig és eléggé képes lesz ellensúlyozni a szaktudásáról elismert elnök független véleménye.

Ennyit kívántunk — míg többre provokálva nem leszünk — a T. K. vezető cikkének a tüzoltó versenyekre vonatkozó részére megjegyezni; de mert a jelzett cikk a vármegyei tüzoltó szövetségről általában is nyilatkozik, a cikk ezen részére is van néhány megjegyzésünk.

Bizony a szövetség eddigi működéséről „kellő látókörrel“ a nagyközönség alig rendelkezik. És itt nem a nagyközönségben van a hiba. A szövetség évenként közgyűlést tart, melynek lefolyásáról a nagyközönség talál ugyan a helyi lapokban némi kis tudósítást, de ezen tudósításban elenyésző azokóly a szövetség működéséről szóló rész; azonban a közgyűlés jegyzőkönyvét, mely — hisszük — a legteljesebb képét nyújtja tüzrendészetünk évenkénti haladásának, fejlesztésének, mely — kétségtelenül — hű képét mutatja tüzrendészeti állapotainknak, a tapasztalt hiányoknak, a tüzrendészet javítását célzó határozatoknak, a tüzoltóságok mikénti felszerelésének és kiképzési fokának, a nagyközönség bepillantása elől a legmélyebb titok zárja el.

A szövetségnek van választmánya; ez, az alapszabályok 27. §. f) és következő pontjai szerint évenként kimerítő jelentést terjeszt a vármegye elé, a tapasztalt hiányok pótlása tekintetében javaslatokat tesz. stb. Milyen érdekesek lehetnek ezen jelentések, milyen mélyre hatók a javaslatok s mégis ezekről a nagyközönség a legtájékozatlanab- bul hagyatik!

A szövetségnek vannak tüzfelügyelői, akik a vármegye minden községét évenként bejárják, tapasztalataikról jelentést tesznek; mily érdekes adatok foglalatnak ezen jelentésekben, s még a szövetségi közgyűlésen is — felolvasás és tárgyalás nélkül vételnek tudomásul!

Ezek az írásbeli bizonyítékok, melyekből a szövetség működéséről „kellő látókört“ szerezhetünk s magát a működést — kötelességünkhöz híven — ellenőrizhetjük.

A vármegyei tüzoltószövetségnek — elismerjük — van érdeme, de hogy „fényesen“ oldotta volna meg feladatát, ezt éppen nem mondhatjuk; mert abban, hogy évente kiképezet egy tüzoltó tisztet (ezt is 1902. óta teszi) és hogy szervezte a tüzfelügyelői intérményt, akikkel a községek „tüzvédelmi szerelvényeit“ ellenőriztetni, még alapszabály-szerű feladatát sem merítette ki.

A tüzrendészeti kormányrendelet 22. §-a így szól:

„Oly önkéntes tüzoltóság, mely a méltányos követelményeknek, s a jelen kormányrendelet szabványainak fejelem és szakszerű kiképzés tekintetében meg nem felel, a tüzrendészeti első fokú hatóság által feloszlatandó.“

Óhajtanánk egy oly tüzfelügyelői jelentést is látni, amely igazolná, hogy eddig valamely tüzoltótestület ezen § ban jelzett szempontokból is megvizsgáltatott. Meglehetnek a „tüzvédelmi szerelvények“ (e helyett mi egyszerűen „tüzoltó szerek“et íránk) ha azzal a tüzoltóság bánni nem tud, ha azt tűz esetén kihasználni, taktikusan értékesíteni nem tudja! Bizony pedig nagyon kevés tudja! Az elismerésnek tehát csak akkor van értelme és sulya, ha tőlünk, s általunk a nagyközönségtől, a szövetség kötelékén kívül állóktól jön!

Végül még a T. K. jelzett cikkébe — valószínűleg a szedő tévedéséből — becsuszott azon hibát akarjuk kijavítani, hogy a szövetség által évente kiképezetett tüzoltó tisztet nem „hivatásos“ tisztnek nevezik a szakemberek, hanem „képesített“ tisztnek; „hivatásos tiszt“-nek a „hivatásos“, vagy másként „fizetett“ tüzoltóság tisztje nevezetik; a hivatásos (másként: fizetett) tüzoltóság mintegy ellentéte az „önkéntes“-nek, tehát önkéntes tüzoltóságok hivatásos tisztet nem képezhetnek ki. Külömben maga a szó „hivatásos“ már olyan egyént jelez, ki foglalkozásszerűleg űzi a tüzoltást, s mint ilyen állandóan szolgálatot teljesít s egyéb polgári foglalkozás nem űz.

Egyelőre ennyit egy — „a nagy korlátosság“ mellett is — figyelő részéről az ügy és a nagyközönség érdekében.

VÁROSI ÉLET.

Képviselőtestületi gyűlés. Szekszárd r. t. város képviselőtestülete ma délután 2 órakor a „Szekszárd szálló“ nagytermében rendkívüli képviselőtestületi gyűlést tart. Tárgysorozat: 1. A gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére 2 tag kiküldése. 2. A városház lerombolt előépítményének helyreállítására és a homlokzat átalakítására megkiszített terv és költségvetés elfogadása, az építésre beérkezett ajánlatok alapján az építési munkálatok kiadása és az építési költségek fedezetére kölesön fevétele. 3. Pallós Ignác kérvénye a bátaszék—mohács—baranyavár—pélmónostori vasúthoz 50.000 korona hozzájárulási összeg megszavazása iránt. 4. A m. kir. posta- és távirtdaigazgatóság megkeresése a postapalota építése tárgyában. 5. A villanytelep ellenőrzésére és a társulat által adott számadás megvizsgálására bizottság kiküldése. 6. A választás alá nem eső képviselők névjegyzékének kiigazítására küldöttség választása. 7. A betétszerkesztő bizottság megkeresése Neiner Györgyné, Weisz Matyás és neje, kisk. Buzás János és Ferenc és az alapítványi uradalom részére bekebelezési engedély kiadása iránt. 8. Vesztergombi Antal és Föglein Ferenc kérvénye ingatlan eladás iránt. 9. Nagy Nándor hason-tárgyu kérvénye. 10. Horácskó Sándor hason-tárgyu kérvénye. 11. A város szervezési szabályrendeletének tárgyalása. 12. A báró Augusz-árvaházban üresedésben lévő helyek betöltése. 13. Tóth Pál iktató kérvénye se-gély megszavazása iránt. 14. Béki József ajánlata a Kron féle bolthelyiségre. 15. Strényi József kérvénye a városiól bérelt föld al-bérletbe adása iránt. 16. Fogyasztási adó leírás iránti kérvények.

KÖZSÉGI ÜGYEK.

A paksi segédjegyzői állás. Paks község képviselőtestületének azt a határozatát, amelyben kimondotta egy segédjegyzői állás szervezését, a belügyminiszter azzal küldte vissza a törvényhatóságnak, hogy a határozat kormányhatósági jóváhagyást nem

sem a szurt, sem a baltával vágott sebek nem halálosak. A gyilkos fiut, a ki teljes beismerésben van, a csendőrök elfogták s bezárolták a kir. ügyészség fogházába.

Mulatságok Dunaföldváron. Az őszi közeledtével a sok egyesület, társulat már előre tervezi a mulatságokat, hogy hányat és mikor rendezze azokat. Lesz hát multság bővíben, csak pénz legyen hozzá ebben a „pénztelen világban!”

— **Rossz ízű gyógyszert** gyermekek nem vesznek be. Ha az orvos creosot-preparatumot rendel, a gyermekekkel mindig baj van, mert nagyon is kellemetlen ízű. Ha ellenben az orvos „Sirolin Roche“-t rendel, a gyermekek szívesen veszik, mert jó, kellemes íze van. „Sirolin Roche“ a legjobb bükkfakátrány-preparatum, mely nem izgat és méregtelen. A gyógyszertárakban kapható.

— **Verekedések.** *Schwindt* Henrik jános-majori koresmárosnál borozás közben *Ench* Henrik ottani lakos összevezett a koresmárosnéval szül Schmidt Erzsébettel, s azt melén zsebkésével megszúrta, rajta 15 nap alatt gyógyuló testi sértést ejtett. A verekedők közé állt ekkor *Andi* István szedresi lakos, békíteni akarván a dulakodókat, de *Ench* őt is megütötte, mire *Andi*, békítő szerepe daczára szintén bieskát rántott s *Ench*-et a karján megszúrta. — *Bátaszéken* folyó hó 15-én *Barta* Vilmos és *Kaczenberger* Mihály ottani lakosok összeveztek, miközben *Barta* ellenfelét úgy össze karmolta, hogy rajta 8 nap alatt gyógyuló sérülést okozott. — *Tánczos* János ózsák-pusztai munkás, f. hó 9-én munkástársát *Terbák* Lajost vasvillával úgy elverte, hogy rajta több sérülést okozott. Az indulatos *Tánczos*t, mivel el akart szökni, letartóztatták.

— **Lopás.** *Márkus* József dunaföldvári lakos, ezigányprimás 100 korona értékű hegedűjét, vonóval együtt, e hó 22-én, a Kőcsi-féle vendéglőből *Béres* István budapesti lakos pinczér ellopta és megszökött. A dunaföldvári csendőrség távirati megkeresésére a budapesti rendőrség a tettest elfogta, Dunaföldvárra visszakísérte és a bűnjellel együtt a dunaföldvári járásbírósnak átadta. — *Hufnagel* Margit majosi lakosnak bezárt szekrényéből 1180 kor. értékű kötelezvényei f. hó 22-én elvesztek. Gyanuja a vele közös háztartásban élő *Hól* Ádám és felesége ellen irányult, de mert ezek kérésére sem adták azokat vissza, a csendőrségnél tett jelentést. Mig azonban a károsult a csendőrségnél járt, *Hólék* nehogy bajba kerüljenek, a kötelezvényeket visszatették a szekrénybe.

— **Rendőri hírek.** *Lopás.* *Zimmer* József 1 éves napszámos és *Fáber* János 16 éves földműves, németkéri lakosok *Reich* József németkéri lakostól 2 zsák rozst elloptak és *Zimmer* János lakásán elfejtették. Nevezettek lopás miatt a csendőrség által a dunaföldvári kir. járásbírósnál feljelentettek. — *Elkán* József dunaföldvári lakos, kereskedő záratlan szekrényéből e hó 22-én *Kudlik* János dunaföldvári lakos 48 korona készpénzt elloptott, miért is a csendőrség a dunaföldvári kir. járásbírósnál feljelentette.

A „piharczól.”

Ember/vehetsz manap
Hilóány pár garasért
S própálj krümplit venni?
S mit kérnek a babért?

S jön a liszt és a zsír,
A fa, a drága szén,
Hajad/ha nincsen is,
Óh, még az is kimén...

S hust n ár nem is eszünk!
Megeszi a „piharcz”
— Bé/je vón és ime:
Örök a — hadi sarcz!

Előfizetési felhívás.

A közelgő évnegyed alkalmából új előfizetést hirdetünk lapunkra.

Tolnavármegye közigazgatási, társadalmi, gazdasági és kulturális érde-

keit szolgáljuk a legjobb igyekezettel; mint minden pártállástól független lap, teljes objectivitással, higgadt, tárgyilagos, elfogulatlan kritikával foglalkozunk vármegyénk minden közérdekű eseményével.

Sulyt fektetünk a jóízlésre, a lap irodalmi színvonalára s főleg arra, hogy e lapok hasábjait kicsinyes, személyeskedő támadások eszközévé ne süllyesszük.

Lapunk előfizetési ára:

egész évre . . . 10 kor. — fill.
fél évre 5 „ — „
negyed évre . . . 2 „ 50 „

Néptanítóknak, ha az előfizetési pénzt egész évre előre beküldik, **5 koronáért** küldjük a lapot.

A hirdetést mérsékelt áron, olcsó dijszabással közöljük.

Hátralékos előfizetőinket kérjük az előfizetési pénzek szíves beküldésére.

Hazafias üdvözléssel:

a „KÖZÉRDEK”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

VIDÉK.

Mozgófényképek.

Dunaföldvár, szept. 26.

Három-négy hete, hogy Dunaföldváron működik egy mozgófénykép-színház. Pár-huzamba állítottam vele a nemrégiben szintén itt kenyerekkereső vándorszínészeket, figyelemmel kísértem annak és ennek működését s szomorú következtetést vontam le belőlük.

A Mozgófénykép-színház naponta „telt házzal” dicsekszik, a vándorszínészek háza legtöbbszörre kongott az ürességtől.

Mi ennek az oka? Talán a vándorszínészek nem értették mesterségüket, tan a bioszkopban több a tudás, a vonzerő?

Nem! Ennek egyedüli oka a megváltozott idő, a megváltozott erkölcsök!!

A színészek hazafias magyar darabokkal álltak elő, díszetések és tudás meg volt náluk, a tartalom legtöbbszörre fenséges volt, lopást, rablást, gyilkosságot, pikanteritát nem tanítottak ott!

Itt a bioszkopban nincs hazafias darab. Bemutatják a csempészt, a részegét, a férj és feleség hűlenségét, a dános rablógyilkosságot stb. stb. ezerféle szenzációt, ez kell a magyarnak, ebből tanul és okul, jót nevet és mulat rajta, mintha nem tudná amugy is a bieskát forgatni, mintha nem tudná a másét a magáétól megkülömböztetni?!

Színész, főleg kisebb vidéki helyeken ma már nem élhet! Nincs ma hazafiság, nincs ma nemzeti érzés, lelkesedés mindenért, ami magyar! Mit tanulnának ma II. Rákóczi Ferencztől, minek ma a dráma, a népszínmű, a tragédia, melyek a hazáért lelkesítenek, minek a vigjáték, mely a ferdeségeket kerülés céljából mutatja be? Ma bioszkop kell, hol az élő praxist: a lopást, rablást, gyilkosságot, no meg a pikanteritát mutatják be. Ez kell a magyarnak!!!

Nem csoda, ha már ma a 10 év körüli gyerekek is a bíróság elé kerülnek! Nem csoda, ha a „nemzetköziség”-gel már gyermekkorban táplált nemzedéknek, bioszkoppal mutatják az utat!

Szép és nagy dolgokra hivatott a mozgófénykép-színház! Ámde a képek, mi- ket bemutat, tanításra, lelkesítésre, hazafiságra intsenek, mert ha ezzel ellenkezőt tesz, megölje az úgy is lejtőn járó magyar hazaszeretnek!

A magyar színészet hivatása lélek-emelő! Ámde ha az ország minden részében felállított fabódés-bioszkop olcsó helyáraival még a legszegényebb család filléreihez is hozzáfér, s ha ez a bioszkop erkölcsi romlást, hazafiatlan érzést tanít, a magyar hazaszeretetet, a magyar szokásokat és erkölcsöket hiába hirdeti ezer színház is!

Mert „nem úgy van már, mint volt régen!” Megváltozott az idő, megváltoztak az erkölcsök! Most tán hatványozott mértékben itt lenne a színészet, a magyar hazafias színészetnek az ideje, de ott is, onnan is kiszorúlnak a hazafias darabok, künn a piacon meg a bioszkopok árulják olcsó mutatóványaikat!

Fel kell karolni a magyar vidéki színészeket, minden módon, időben és helyen támogatni kell őket, hadd hirdessék a multak dicsőségét s tanítsanak a jelenre és jövőre, hazaszeretetre, áldozatra, lelkesedésre egyaránt!!!

A bioszkop-színházak kövessék a magyar színészetet, s ne ellenük, de velük karöltve harcoljanak, lelkesedjenek, lelkesítsenek mindenért ami szép, ami magyar!!

Grassus.

CSARNOK.

Valahol . . .

Valahol a Kapos partján
Mosolyog egy szőke lány.
Nem tudom, hogy mire gondol
Ábrándjait szövi tán?

Valahol a Duna partján
Méláz egy barna fiu,
Nem tudom, hogy mi bánthatja
Mérl oly igen szomorú?!

Ábrándjaik messze szállnak,
Találkoznak is talán . . .
Valahol a Kapos partján
Mosolyog egy szőke lány.

SZABÓ KÁLMÁN.

Nagyapó.

Nagyapó meghalt, nagyapót eltemették. Ez a mindennapi szomorú aktus a fél város apróságait borította gászszba. Mert Nagyapó nemcsak nekünk, hanem valamennyi gyermeknek nagyapja volt, aki csak ismert. Pedig nagyon sokan ismerték, ugyszólván minden gyerek.

Ott lakott a Betlehem utczában, egyszerű kis házban, amely virágos kert közepében állott.

Öreg volt már, igen öreg, haja, hajusza fehér, mint a hó. De azért még mindig peckesen, egyenesen, délezegen járt, kifent bajusszal, mert hát nagyapó gavallér volt, az, világ életében. Pedig hát szép időt élt, fiatalnak senkise látta, mindenki csak Nagyapónak ösmerte.

Olyan örökifju volt nagyapó, akinek kedélyén nem fog az idő. Csak a tavaszt szerette. A virágos, madárdalozó tavaszt. Amint jött a tavasz, nagyapót nap-nap után kertjében lehetett látni, ott leste az első rügy fakadását, az első bimbó pattanását, s ott élt az ő féltett virágai között, míg csak az utolsó virágszirom is le nem hullott.

A kis kertnek rücsös kerítése mögött minden gyerek, akinek csak arra volt járója, megállott, hogy nagyapót meglássa és naponkint tíz-tizenöt ször is bekiáltott egy-egy vékony gyerekhangoska:

— Édes nagyapó, kérek szépen egy kis virágot.

És nagyapó adott, szívesen adott, különösen a kislányoknak.

Mert hát nagyapó gavallér volt. Szerették is nagyon. Mi, unokái is igen szerettük őt, jobban, mint az atyánkat. Már mint meglett férfiak is époly szeretettel és tisztelettel tekintettünk rája, mint apró gyermekkorunkban, pedig az ritkaság, hogy

egy köztünk élő ember alakját gyermekkorunktól férfikorunkig változatlanul tudjuk megőrizni. De ő megmaradt olyannak, amilyennek akkor láttam, amikor a kis padra ülve, nekünk, apró unokáknak, meséket mondott.

Legszívesebben beszélt az ő fiatakoráról, nagyanyóról meg a családjáról.

Mert hát nagyapó igazi uri familiából született. Az apja 500 holdas nemes, aki gyönyörűen verte el mind az 500 holdját, pezsgő mellett, cigány mellett, s amikor egyetlen ezrese volt csak az ősi dominiumból, abból szépen fídbuszt sodort, előkotorászott egy utolsó szivart, azután rágyújtott. S mikor a szivar végig égett, elővette a revolvert és elment ő is a dominiuma után. Mert gavallér ember, uri ember volt ő is, akár csak nagyapó. Őzeveg, apró gyermek nem maradt utána, csak nagyapó.

Nagyapó pedig akkor már meg tudott állani a maga lábán. Jurátus volt az alispán mellett. Majd nemsokára esküdt. Vigan élt ő is, gond nélkül haladt, emelték az alispán kisasszonyok érdekében. Csak az anyagi gondok zavarták néha néha és pedig mindig szaporábban.

Szerette a legényszabadságot, de még jobban megszerette Ruzs Molnár Klárát, a gazdag Ruzs Molnár Máté leányát. — Talán mert igen kívánatos lány is volt, mert igen módos is volt. Nem tudom, lehet, ámbar nagyapó gavallér ember volt.

A leány is szerette, nagyapó megkérte. Nem adták. Megszöktette. Aztán elvette, mert nagyapó gavallér ember volt.

Hanem a hivatalban nem emelkedett tovább, nem segítettek most már a pártában maradt alispán kisasszonyok. Sőt az alispán ur folytonos hivatalvizsgálatokkal, addig zaklatta, míg aztán nagyapó odavágta a gyepőt és azt mondta, hogy „eb ura fakó“, néki nem parancsol az alispán, se főispán, nem lesz többet a vármegye szolgálja, mikor a maga ura is lehet.

Mert hát nagyapó gavallér ember volt. Azután lett a maga gazdája. Öreganyóval kapott kerek százezer pengő forintot, harmincz hold földet a laposban, meg azt a kis kertes házikót.

Ebből aztán elkezdett nagyapó élni. Elni szépen, vigan, urasan. Mert hát nagyapó is igazi ur volt, mint az apja. Nappal aludt, este színház után pezsgő, cigány. De hát hiába, ha ilyen az uri élet.

Mikor azután a színészek tovább mentek egy másik városba, nagyapó is velük ment. Eltűnt. Csak valami két hét múlva került vissza. De vissza került. Pedig már azt mondták, hogy valami színésznőbe belegabalyodott s nem jön többet vissza. De ez csak olyan szóbeszéd volt, mert nagyapó szerette nagyanyót, csak hogy hát éppen gavallér volt és szerette a — művészetet.

De visszajött és élt tovább is, mint ur, mint gavallér.

Ekkor került ide az új nagyvendéglős, négy szép lányával, a „hattyukkal“. Ezután ezekkel élte Nagyapó uri életét. Czigány mellett, pezsgő mellett hallgatva hattyu dalokat. Igen kedvelte őket, különösen az egyiket. Az is egészen odáig volt nagyapóért, biztatgatta is eleget, hogy hagyja el nagyanyót és jöjjön vele, legyenek boldogok örökre. De nagyapó nem mert, mert gavallér ember volt. Ne mondhasák, hogy elverte felesége pénzét és azután elhagyta.

Pedig a pénzét már elverte szépen, az utolsó ezresig. Ezzel az utolsó ezresével azután ő is rágyújtott az utolsó szivarjára, akár az apja.

Mert bizony ő is gavallér.

De tovább már nem követte apja nyomdokait, mert neki felesége, apró gyermekei voltak. S bár igazi gavallér volt, de apa is volt. Szerette a gyermekeit. És most érezte különösen, mikor a szép vagyomból nem volt egyebe, mint a 30 hold föld a lapon, meg a virágoskertes házikó.

Nagyapó tehát, mikor elszívta az utolsó szivarját, felkelt és hazament. S ettől fogva sohase látták többet nagyapót a korcsmában, sem társaságban, hanem élt a gyermekeinek,

meg az unokáinak, meg a virágainak, szépen, de boldogan.

És nem ment többet soha el nagyanyó mellől, hatvan esztendeig.

És most mégis elment, messze, ahonnan vissza nem jön többet.

Kimegyek a kertbe, olyan furesa most minden, hogy nem látom nagyapót árván maradt virágai között. Kis fiam odatögyög hozzám, kezében a nagyapó kampós botjával.

— Papa, kérem, itt a nagyapó botja, ha hazajön, odaadom neki.

— Édes bogaram, nagyapót ne várd, nagyapó elment messze, nagyon messze, s többé vissza nem jön.

— Dehogyan is, mondja a kis gyermek, vissza fog jönni.

— Igen, mondja nagyanyó és könnyel telik meg szép kék szeme, nagyapó vissza fog jönni, mert nem hagy el engem, mert nagyapó gavallér ember.

Kováts László.

EGYLETEK, TÁRSULATOK

A Dunántúli Közművelődési Egyesület igazgatósága a nyári szünet után e héten tartotta első igazgatósági ülését *Pallavicini* Ede örgróf elnöklésével. A folyó ügyek elintézése után lelkes örömet keltett *Benyóvszky* Móricz gróf és *Erreth* János főispánok jelentése, hogy a Pécs-Baranya vármegyei Közművelődési Egyesület június 2-án nagy érdeklődés mellett megalakult. *Baránszky* Gyula dr. főpénztáros tett azután jelentést a pénztár állapotáról. Ujabbán 200 koronával Tolna vármegyéből az alapítók közé léptek: Boda Vilmos (Szekszárd), Fördös Dezső (Uzd). A pártoló tagok sorába léptek 100 koronával: Hanzély János (Szent-András), Széchenyi Domokos gróf (Nagydorog).

TÖRVÉNYSZÉK.

Esküdtek kisorsolása.

A szekszárdi kir. törvényszéknél a f. év október hóban megtartandó esküdszéki tárgyalásokra a következő esküdtek lettek kisorsolva:

I. Rendes esküdtek: Bartal Kornél, Hauk Antal, Wilhelm Alajos, Dittrich József, Brebovszky Elemér, Bogovics Mátyás, dr. Müller Ferencz, Schulcz Oszkár, Börösök József, Mutschenbacher Lipót, Tóth Gyula, Tomcsányi Lajos, dr. Horváth Jenő, Mehrwerth Lajos, dr. Spányi Leó, Oszoly Károly és Reichl Sándor Szekszárd, Beszedits Ödön Bátaszék, Woit Ottó Simonmajor, dr. Fröhwrth Jenő Tamási, Bezerédj Andor, Jegenyés pusztá, ifj. br. Schell József Katalin p., Schlesinger H. Tolna, Szenicey Géza Paks, dr. Grosch József Paks, Horváth József Ócsény, Eichard József Bátaszék, Csapó Vilmos Kistengelicz, Dubniczky László Hőgyész, dr. Rákos Miksa Bonyhád.

II. Helyettes esküdtek: Mirth Gyula, Major György, Matzon Kálmán, Lencz Károly, Székely József Szeremlei, Theisz Lőrincz, Ékes József, Elkán Armin, Török István Cziráki és Mészáros Károly szekszárdi lakosok.

TANÜGYI HIREK.

Szekszárdon külön szaktanitós gazdasági fiu- és leányiskola.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1907. évi szeptember hó 11. é. 87.011. sz. alatt a következő rendeletet intézte Tolnavármegye közigazgatási bizottságához:

„Szekszárd rendezett tanácsu város képviselőtestületének folyó 1907. évi április hó 6-án tartott rendkívüli közgyűlésében 37. sz. a. hozott s a vármegye törvényhatósága részéről jóváhagyandó azon határozatát, amellyel egy szőlőművelési és kertészeti

irányu külön szaktanitós gazd. ism. iskola céljaira megajánlott, egy tagban 10 hold gyakorló területet, a megmiveléshez minden szükséges gazdasági épületet, eszközöket és szaktanító lakást, a tanítás céljaira a polgári iskolában 1 tantermet és munkatermet, továbbá az összes épületek jókarban tartását és tűzkár elleni biztosítását, az alkalmazandó tanerők évi 24 koronás nyugdíj-járadékát és végre a mindenkori szaktanító javára a gyakorló telep tiszta jövedelmének évenkénti 20% át: ezennel elfogadom és 1808/9. tanévtől kezdődőleg községi jellegű, magyar tannyelvű, külön szaktanitós, gazd. ism. iskolát szervezek.

Nevezett város ezen járulmányai ellenében tárczám terhére 1908/9. tanévtől ki-nevezek egy rendes gazdasági szaktanitót, a leányismétlő tankötelesek létszámához és beiskolázásához mérten pedig kilátásba helyezem egy rendes gazdasági szaktanitónő alkalmazását és végre szabályszerű természetben való lakás egyenértéke ellenében érdekelt város javára visszaengedem a szaktanító törvényszerű lakbér illetményét.

Miről a bizottságot f. évi május hó 8-án 1384. sz. a. kelt jelentése csatolmányainak visszaküldése mellett további eljárás végett azzal értesitem, hogy a törvényhatóság által jóváhagyott határozat egy példánya hozzám felterjesztendő“.

Tanítók gyűlése. A szekszárdi róm. kath. tankerület esperesi köre folyó évi szeptember 26-án délelőtt 9 órakor tartotta *Pártos* Zsigmond kerületi esperes, műzsi plébános elnökle alatt Szekszárdon közgyűlést, mely „Veni Sancte“-val kezdődött. A közgyűlést megnyitó elnöki beszéd után *Lenygel* Ferencz tolnai tanító igen érdekesen és elmés megjegyzésekkel ismertette a nem állami tanítók fizetés és korpótlék kiegészítéséről szóló 1907. évi XXVII-ik törvénycikket, mely élénk eszmecserét provokált, különösen a tanítók lakbérééről szóló részében. Elismeréssel szólott előadó a tolnai róm. kath. hitközség elnökéről, ki az ottani tanítók lakbéréért évi 300 koronában óhajta megállapítani. A tárgyhöz első sorban *Horváth* Ignác világi elnök szólott, ki elismerését nyilvánította a megyés püspöknek azon rendeletéért, melyben felszólította és utasította az egyházmegyéjéhez tartozó hitközségeket, hogy a tanítók fizetésének kiegészítéséhez és korpótlékához állami segítséget kérjenek. Indítványára a gyűlés közönetet szavazott a püspöknek ezen intézkedéséért. Majd dr. *Fent* Ferencz szekszárdi plébános fejezte ki aggodalmát a tanítók lakbér kérdésének olyféle megoldása fölött, mint azt előadó a tolnai prépost plébános módja szerint óhajta megoldani, mert törvény szerint a tanítók törzsfizetése meg nem csonkítható. Több hozzászólás után e tárgy eléggé ki levén merítve, elnök indítványára a pécs-egyházmegyei róm. kath. tanítóegylet jogvédelmi bizottságába a tanítói kör *Balla* Sándor szekszárdi tanítót választotta be. Végül elnök felhívta a tanítók és lelkészek figyelmét a pécs-egyházmegyei tanítóegyletbe való belépésre és a tagdíjak befizetésére. A bonyhádi róm. kath. tankerület esperességi köre ugyancsak folyó hó 26-án tartotta Bonyhádon dr. *Jozgics* János bonyhádi esperes-plébános elnökle alatt ülését.

Tejmunkásképző tanfolyam. A kisbéri m. kir. tej munkásképző iskola az 1907. évi november hó 1-én kezdődő egy éves tanfolyamára 8(nyolc) ösztöndíjas tanulót fog felvenni. A tanulók ingyenes ellátásban és ételmezésben, ezen kívül kisebb kiadások fedezésére havi 6(hat) korona munkadíjban részesülnek. A felvételnél kiszolgált katonák, továbbá azok, kik tehénészetekben, esetleg tejgazdaságokban már alkalmazva voltak, előnyben részesülnek. Akik magukat ezen tanfolyamra felvétetni kívánják, ez iránt 1 koronás bélyeggel ellátott és sajátkezűleg irt folyamodásukat legkésőbb 1907. évi október 1-ig a kisbéri m. kir. áll. ménésbirtok igazgatóságához czimezve nyujtsák be.

Végkielégítés. *Schleier* Katalin duna-szentgyörgyi ev. ref. tanítónő 480 korona végkielégítésben részesült.

Ujjonnan alkalmazott tanítók esküje. Az 1907. évi 27. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 41 §-a szerint minden ujjonnan alkalmazott tanító tartozik magyar állampolgárságát a kir. tanfelügyelő előtt igazolni és esküt tenni, mert csakis az eskü letétele után foglalhatja el állását, azok azonban, kiknek fizetése államsegéllyel lesz kiegészítve, esküt csakis akkor tehetnek, ha választásukat a közoktatásügyi miniszter jóváhagyta.

Tanítóválasztások. A szakcsi rk. osztálytanítói állomásra Valez János okl. tanító, Arányosra kántortanítónak Csernies Elemér dóbröközi rk. tanító, a dóbröközi rk. iskolához Tarr Ferencz és az ugyanezen iskolához ujjonnan szervezett VI. tanítói állomásra Kumper Lajos okl. tanító, a tolnanémedi-i ev. ref. kántortanítói állomásra Paul Sándor, a lengyeli rk. osztálytanítói állomásra Riedlinger György, az alsónyéki ev. ref. osztálytanítói állomásra Kovács Mihály választotta meg.

Üres állások. A faddi és ozorai rk. osztálytanítói állomásokra e hó 28-ig pályázat van hirdetve. Ugyancsak üres a högyész-i óvónői állomás is.

Esküdtétel. Tihanyi Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő t. hó 23-án a bonyhádi, 25-én a dunaföldvári és 27-én a paksi szerzetestanítónóktól a helyszínen vette ki a hivatalos esküt, az 1907. évi t. c. végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 50. §-a alapján.

Uj polgáriiskolai tanítónő. A bonyhádi magán polgári leányiskolához Radnich Ida rk. vallású, okl. polgári iskolai tanítónő alkalmaztatott.

Ingyen hymnus. Az iskolák a magyar nemzeti hymnus szövegét és hangjegyeit feltüntető fali táblákat a közoktatásügyi minisztertől ingyen fogják megkapni.

Iskola bővítés. A bonyhádi rk. iskola ki fog bővítettüni. Terve és költségvetése már készen van.

Segély. A közoktatásügyi miniszter a bonyhádi talmudthóra iskolát az orsz. isr. iskola alapból segélyben részesítette.

Szabadságolás. Tanos Erzsébet szemcsédi községi tanítónő betegsége miatt 4 hónapi szabadságot kapott és helyettesítésével a községi iskolaszék Kertész Friderika okl. tanítónőt bízta meg.

Adó. A közigazgatási bíróság 1885. évi 360. és 778. számú döntvényei értelmében a protestáns tanítók földjavadalmi utáni adót az egyházközségek fizetik, ha az díjlevelükben kikötvé nincsen.

Iskolaszék megalakulása. A dombóvári rk. iskolaszék 1907. szept. 8-án 3 évre újra alakult. Egyházi elnök: Nyárády Aladar, világi elnök: Paál József, jegyző: Marton Kálmán és gondnok: Németh József lett.

Nyugdíjrendezés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter kijelentette, hogy a tanítók nyugdíjgényének az 1907. évi 27. t. c. értelmében való rendezése általános intézkedés kapcsán fog eszközöltetni.

Özvegyi segélypénz. Néhai Róth Alajos volt párii rk. tanító özvegye szül. Haydn Gizella és 2 kiskoru árva részére 1907. decz. 8-tól 753 korona 32 f. segély, illetve gyámpénz utalványoztatott.

Halasztás iskolaépítésre. A faddi rk. iskola V. tantermének felépítésére a közoktatásügyi miniszter 1908. július 1-ig halasztást engedélyezett.

GAZDASÁG.

Bejelentések a baromfikiallításra. Pécsen az utolsó időleges kiállítás, mely különösen háziasszonyainkat fogja érdekelni, a baromfikiallítás lesz, mely október 3-án nyílik meg és 7-ig tart. Ezen kiállításnak is Jakabffy Imre állattenyésztési felügyelő a főrendezője. A baromfikiallításra eddig 400 fajszámnyast jelentettek be, épügy a kutyakiállításra is több bejelentés történt, de szokatlanul nagy lesz a nyulkiállítás. Bejelen-

téseket még mindig elfogad a kiállítási iroda és az állattenyésztési felügyelő, de aki esetleg elkésik bejelentésével, akár a megnyitás előtt is jelentkezhetik kiállításra alkalmas példányaival.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Szekszárdról való távozásom alkalmából mindazon igen tisztelt vevőimnek és rendelőknek, valamint jóbarátainknak és ismerősöknek, kik ítlétem alatt b. pártfogásukkal támogatni szivesek voltak, köszönetem kifejezése mellett ezúton mondom „Isten hozza”-ot.

Ifj. Sverteczky István,
cipészemester.

NYILTTÉR.

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes
savanyuvíz

Kiváló nyálkaoldó és vízajtó hatása, borhoz, pezsgőhöz legjobb ital.

Frakció:

Schlesinger Ignác ezégnél. Szekszárd.

HIRDETÉSEK.

Eladó szőlő.

A szekszárdi határban, az öcsényi határszéllel szomszédos ezinkai hegyen egy 4188 []-ölyvi, részben termő, részben ujjonnan betelepített szőlő tágas présházzal, benne 2 pinczével, egészben vagy részekre osztva eladó.

A feltételek megtudhatók Polgár Alajos paksi polg. isk. tanártól.

Pollitzer sérv-ambulatorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet sérvbajosok, ferdénőttek és amputáltak részére

Budapest, IV., Kossuth Lajos u. 8., félemelet.

Az intézet szakorvosa bárkinck teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybevétele vásárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés! Mérsékelt árak!

Egyéni speciális kezelés!

Szabaddalmazott sérvkötők már 5 koronától feljebb.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretesen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb tí oktatás mellett eszközöltetnek.

Hygienikus czikkék a legfinomabb minőségekben, orvosilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlenül megbízhatóak. Tuzatonként 2—16 koronáig.

Ugyanótt most jelent meg: „Az ember egészsége” című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellenszereivel és kezelésével foglalkozik. E munkát bárkinck díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósa. 1—52

Üzlet áthelyezés.

A mélyen tisztelt vevőközönség szives tudomására adom, hogy **szept. hó végén fűszer-, csemege- és ásványvíz kereskedésemet a kaszinó bazár épület**

sarok üzlethelyiségébe

helyezem át és tetemesen kibővitem.

Szíves pártfogást kér

teljes tisztelettel

Gauszer Ádám

fűszer-, csemege- és ásványvízkereskedő

Szekszárd,

a Kaszinó bazár épületében.

Ritka alkalom!

Több száz kötet könyvet igen előnyös áron hajlandó **Báter János czég** egyleteknek az Árva féle csödtömegből eladni. Egyleti könyvtárak részére igen alkalmasak a könyvek, mert mind regény és elbeszélés. — A könyvek megtekinthetők az **Árva-féle könyvkereskedésben** (Hangel-ház.)

Ugyanott minden **papír és írószer** igen előnyös áron szerezhető be.

1018 sz.

1907.

Árverési hirdetmény.

Závod község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község határában gyakorolható

vadászati jog

6 egymásután következő évre, **f. évi október hó 7-én, d. e. 9 órakor** tartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

Az árverés a községi bíró házában fog megejtetni.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Závod, 1907 szeptember hó 19-én.

Az előljáróság.

Eladó ház.

Szekszárdon, a Széchenyi-utcai 1085. sz. ház, a Szekszárd Szálló szomszédságában szabadkézből eladó.

Bővebbet e lap szerkesztőségénél.

HIRDETMÉNY!

Legjobb minőségű, vasalni való

F A S Z É N

5 kilótól kezdve kilója 12 fillér, nagyobb vételnél és viszontelárusítóknak kedvezmény. — Bel- és külföldi köszén.

Felvágott kemény tűzifa,

elsőrendű legjobb minőségű szilfahasáb

10 kiló 34 fillér, métermázsanként 3 kor. 20 fill., továbbá mindennemű hasáb-, ugyisint dorong-tűzifa jutányos árban, saját telepemem, a vasúti indóházzal szemben kapható.

Bármilyen minőségű tűzifa

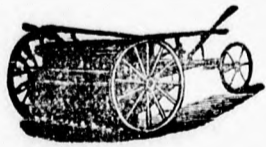
felfűrészelése ölenként 3 kor.

Kívánatra a fát, ugyisint a szenet saját kocsimon házhoz is szállítom jutányosan. Tisztelettel

Mutsenbacher Ödön

tűzifa és szénkeveskedő

SZEKSZÁRDON. 8-10

DEBULAY IMRE

lakatos üzlete
SZEKSZÁRD.

Raktárt tart:

gazdasági gépekben,
borprés- és
szőlőzuzókban,
takaréktűzhelyekben.

Egy 4-es gőzcséplő garnitúra 1000 frt,
egy 2 ló erejű gőz motor 300 frtért eladó.

Üzlet áthelyezés saját házamba, Garay-tér.

Üzletemet teljesen modernül rendeztem be, gazdagon felszerelve **ékszer, arany, ezüst és chinaezüst tárgyakkal**, valódi fehér, alpaca ezüsttel átvont evőeszközökkel, **15 évi felelősség mellett.**

Raktáron tartok: arany, ezüst, acél, nickel **zsebórákat**, fali-, inga-, ébresztő órákat, a jelenkor legpontosabban járó óráit, ugyisint: **Schaffhausen Longienes Omege, Tawannes Wath Ch. Graziosa** világhírű pontosságú órákat 3 évi jótállás mellett; továbbá **tajtipákat, szivar és cigaretta szipkákat, szemüvegeket** bármely megoperált szemhez is és mindennemű apróbb tárgyat.

Szakmámba vágó mindennemű javítások, átalakítások, vésések gyorsan, pontosan és olcsón eszközöltetnek.

Schulz Gusztáv

órák és ékszerész.

11-52

Hathatós fájdalom csillapító és Desinficiens

„SALICYL- SÓSBORSZESZ“

a sósborszeszek legjobbika!

Hathatós fájdalomcsillapító és izom erősítő szer bedörzsölésül.

Kitűnő desinficiens és antisepticum a haj, száj és fogak ápolására.

Kapható:

40 filléres 1 és 2 koronás üvegekben

Szeghy Sándor

gyógyszertárában

Szekszárdon. 35-35

Csak salicyl sósborszeszt kerfjen!

Szőlő-sajtók Gyümölcs-sajtók

„HERKULES“ kettős nyomószerezettel kézi hajtásra

Hydraulikus sajtók

magas nyomás és nagy munkaképesség számára

Gyümölcs-zuzók, szőlőmalmok, bogyózó-gépek

Teljesen felszerelt

szüretelő készülékek állandóan és kocsira szerelve

Lé-sajtolók, bogycé örlők

Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék számára, gyümölcs-hámozó és vágó gépek

Szabad. önműködő, hordozható és szállítható

„SYPHONIA“ permetezők szőlők, gyümölcs, fák, komló és szegecs permetezésére

Szőlő-ekék

gyártatnak és szállítanak jótállás mellett különlegességként legújabb szerkesztés szerint

MAYFARTH PH. és TÁRSA

gazdasági gépgyárai, vasöntödéje és gőzhamorai által

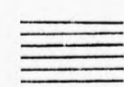
BÉCS, II/1, Taborstrasse 71.

Kitüntetve 590 arany, ezüst éremmel stb.

12-13

Részletes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Képviselők és viszontelárusítók kerestetnek.

A Styria- és

Demokrata-kerékpárok

az elsők között is elsők. Két évi jótállás.

Az összes alkatrészekből, acetylén-lámpákból és felszerelési tárgyakkból, valamint a legjobb minőségű kerékpárgummiokból nagy raktár.

Nagy javító-műhely. PUCH-motorkerékpárok.

Olesó árak. Árjegyzék ingyen. Még mielőtt kerékpárt, vagy alkatrészt rendelne, ne mulassza el árjegyzékünket kérni.

Tolnamegye legnagyobb kerékpár és varrógép raktára.

MÜLLER TESTVÉREK

varrógép, kerékpár nagyraktára és javító műhelye

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

14-14